

Поэтому результаты, полученные в результате проведенного исследования, могут быть рекомендованы для использования аналитикам банковской сферы и фондового рынка.

Источники и литература:

1. Тер-Крикоров А. М. Оптимальное управление и математическая экономика / А. М. Тер-Крикоров. – М. : Наука, 1977. – 216 с.
2. Методология управления качеством и устойчивым развитием экономических систем : монография / под ред. д-ра экон. наук А. В. Бабкина. – СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2007. – 753 с.
3. Stepanenko O. Perspective Directions of the Banking System's Stabilization / O. Stepanenko // Perspektywiczne Opracowania sa Nauka I Technikami. – Publishing house Education and Science s.r.o., 2010. – P. 23.-25.
4. Тосунян Г. А. Банкизация России : право, экономика, политика / Г. А. Тосунян. – М. : Олимп-Бизнес, 2008. – 400 с.
5. Прогноз и моделирование мировой динамики / отв. ред.: А. Акаев, А. В. Коротаев, Г. Г. Малинецкий. – М. : Изд-во ЛКИ, 2010. – 352 с.
6. Рамазанов С. К. Інноваційні технології антикризового управління економічними системами / С. К. Рамазанов, Г. О. Надьон, Н. І. Кришталь, О. П. Степаненко, Л. А. Тимашова; під ред. проф. С. К. Рамазанова. – Луганськ, К. : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 584 с.
7. Рыкова И. Н. Моделирование взаимоотношений банковской системы и финансовый рынков : автореф. дис. ... д-ра экон. наук / И. Н. Рыкова. – Ставрополь, 2004. – 43 с.
8. Степаненко О. П. Діяльність банків на фондовому ринку: ризики та підходи до їх оцінки / О. П. Степаненко // Перспективи розвитку і пути совершенствования фондового рынка : тезисы докладов II Всеукр. науч.-практ. конф. – Симферополь : Информ.-изд. отдел ТНУ, 2010. – С. 90-92.
9. Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи) / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця; Ін-т економічного прогнозування. – К. : Логос, 1999. – 500 с.

Стефаненко М.М., Курбетдинова Л.Ю.

УДК 657

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. Сучасні перспективи економічного розвитку України пов'язуються з високотехнологічними й конкурентоспроможними підприємствами, господарська діяльність яких створювала б синергетичний ефект національної економічної системи. Такий ефект можливий лише за наявності інноваційного розвитку підприємств, які складають основу конкурентноздатності національної економіки.

Проведеним етимологічним й сутнісним аналізом поняття «інновація» вдалося визначити його як етап економічного розвитку, пов'язаний зі змінами в структурі й взаємозв'язках всередині економічної системи, що відбуваються дискретно. При чому економічний розвиток відбувається тільки на рівні економіки країни й тільки завдяки інноваціям, що дозволяє розподілити ідентичність понять «економічний розвиток» й «інноваційний розвиток».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розуміння цього активізувало діяльність по розробці механізмів інноваційного розвитку підприємств як в наукових дослідженнях, так і на рівні практичної діяльності підприємств. Теоретичним й практичним аспектам інноваційного розвитку на макро- і мікрорівнях присвячені праці таких вчених, як М.Туған-Барановський, М.Кондратьєв, Й.Шумпетер, П.Друкер, Г.Менш, Б.Санто, Д.Тіс, Ю.Бажал, О.Бутнік-Сіверський, В.Геєць, А.Гальчинський, С.Ілляшенко, Д.Черваньов. На сьогодні даний напрямок досліджень широко висвітлюється у працях західних вчених-економістів, у тому числі Р.Нельсона, С.Уінтера, В.Лазоніка, А.Бернштайна, Е.Лама, В.Циганова та інших.

Результати.

Дослідження сутнісно-етимологічного значення поняття «підприємець» в рамках методологічного індивідуалізму дозволило виділити три види суб'єктів господарювання: бізнесмен, підприємець, інноватор. Такий поділ дозволив виокремити інноваційну складову діяльності підприємця. Однак визначено, що сучасне бачення інноваційного розвитку підприємства націлює його на певну систематичність процесу інноваційного розвитку й передбачає відхід від впливу суб'єктивізму у діяльності інноватора. Реалізувати поставлені завдання можливо лише, розглядаючи суб'єкт господарювання на рівні підприємства. На науковому рівні це вимагає теорії інноваційного підприємства, яка дозволить обґрунтувати основні напрями концепції управління інноваційним розвитком підприємства. Економіко-правовий аспект визначення основних характеристик інноваційного підприємства дозволить охарактеризувати таке підприємство як відкриту виробничу систему, яка може приймати різні організаційно-правові форми господарювання. Проте, виробнича діяльність підприємства повинна залишатися центральною складовою при формуванні положень теорії інноваційного підприємства.

Доведено, що подальше поглиблення теоретичних основ управління інноваційним розвитком підприємства повинно відбуватись в рамках теорії інноваційного підприємства. Формування такої теорії повинно відбуватись на основі синтезу всіх напрямів й течій, в яких присутні положення, що так чи інакше

Аналіз основних наукових концепцій виявив, що спільним в них є розуміння процесів інноваційного розвитку підприємства, хоча й при наявності розбіжностей у початкових положеннях теоретичних конструкцій. Це дало можливість узагальнити напрями теорії інноваційного підприємства в рамках основних сучасних економічних течій та шквл.

За результатами аналізу інноваційної активності досліджуваних підприємств виявлена тенденція до зменшення кількості підприємств, що займалися інноваційною діяльністю. Аналіз джерел фінансування інновацій показав, що основним з них є власні кошти підприємств. Фінансування інноваційної діяльності за рахунок кредитів вітчизняних та іноземних підприємств, кредитів місцевих бюджетів і позабюджетних фондів практично не відбувалось. Витрати на продуктивні інновації в основному мали місце на великих підприємствах з чисельністю 500-5000 осіб, в той час як витрати на процесові інновації здійснювались на підприємствах з чисельністю 200-499 осіб. Аналіз інноваційної діяльності дав змогу виявити певну стабільність у кількості підприємств, що відвантажували інноваційну продукцію на протязі аналізованого періоду, залишаючись практично незмінною. Позитивним моментом є те, що продукція, відвантажена переважною кількістю інноваційно-активних підприємств, зазнала суттєвих технологічних змін або була заново впроваджена. Серед цих підприємств основну частину складають підприємства приватної та колективної форми власності.

Таким чином, стверджуємо, що аналіз наукового потенціалу харчової галузі й виробничої діяльності підприємств підтвердив тезу про необхідність створення певних підрозділів, які б активізували інноваційну діяльність. Більшість досліджуваних підприємств мають у своїй організаційній структурі відповідні підрозділи, які займаються науково-дослідними й дослідно-конструкторськими розробками. Встановлено, що ті підприємства, які зберегли відповідні підрозділи й приділяють достатню увагу інноваційній діяльності, періодично оновлюють свій асортимент інноваційною продукцією. Проте, інтенсивність роботи інноваційних підрозділів не корелює з результатами діяльності підприємств. Серед них є такі, що показували за результатами своєї господарської діяльності збитки, маючи при цьому активну роботу своїх науково-технічних підрозділів. І навпаки: зустрічались і такі, які, не маючи таких підрозділів, показували значні здобутки. Однак, при цьому відсутність власних конструкторських бюро й лабораторій компенсувалася тими зв'язками, які налагоджені з сторонніми науковими організаціями й інжиніринговими компаніями.

На наш погляд, інноваційна діяльність підприємств спрямовує свої зусилля на формування власної ефективної системи управління інноваційним розвитком при відсутності державної підтримки й стимулюючих ринкових механізмів на макро- й мегорівнях. Позитивний досвід підприємств, які вже мають діючі елементи системи управління інноваційним розвитком, дозволив зробити припущення про безальтернативність інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, що і дозволили сформулювати основний зміст показника інноваційного розвитку підприємств як співвідношення витрат й результатів діяльності суб'єкта господарювання

Таким чином, запропоновано визначати рівень інноваційного розвитку підприємства як співвідношення між інноваційною активністю підприємства та його інноваційним потенціалом. Таке розуміння сутності показника засоби в яких покладене визначення поняття «інновація» в рамках підходу та уявлення сучасної науки про складові інноваційного потенціалу. Аналіз розрахованих показників рівня інноваційного розвитку підтвердив високий рівень інноваційного розвитку саме у тих підприємств, які за даними статистичних спостережень на протязі аналізованого періоду стабільно показують значні результати інноваційної діяльності.

Детальний теоретичний аналіз моделей інноваційного процесу й розвитку підприємства на основі концепції циклічності дав підстави для ототожнення цих процесів. Такий підхід дозволив сформулювати концептуальні основи моделі інноваційного розвитку підприємства й відобразити його у системі інноваційність-адаптивність. Запропоновано визначати збільшення розмірів підприємства як підвищення рівня адаптивності до зовнішніх умов, а здатність підприємства генерувати інновації сприймати як ступінь інноваційності, виражаючи його через запропонований в роботі показник інноваційного розвитку.

Проведений аналіз показав, що періодизація етапів інноваційного розвитку у системі координат «інноваційність-адаптивність» дозволила побудувати трьохвимірну просторово-часову модель інноваційного розвитку підприємства, де інноваційність та адаптивність виступають у якості цільових функцій, що характеризують рівень інноваційного розвитку підприємства і дає можливість представити управління інноваційним розвитком підприємства як об'єктно-процесну систему.

Висновки.

Таким чином, запропонована формально-логічна схема системи управління інноваційним розвитком підприємства відображає основні напрями розвитку підприємства в контексті розуміння інновації, що дозволяє виділити п'ять напрямів розвитку підприємства (впровадження нового продукту, нового процесу, вихід на новий ринок, знаходження нової сировини (постачальника), реорганізація галузі).

Реалізація сукупності теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо інноваційного розвитку підприємств сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності на національних й світових ринках.

В сучасних умовах управління інноваційним розвитком потребує систематичності його реалізації, яка б враховувала вплив різних теоретичних поглядів щодо управління підприємством, а також економіко-правовий аспект різних форм господарювання. Теоретичним підґрунтям такої діяльності повинна стати теорія інноваційного підприємства, одними з головних завдань якої повин

активізації інноваційної діяльності та необхідного практичного інструментарію забезпечення інноваційного розвитку.

Джерела та література:

1. Федулова Л. І. Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика / Л. І. Федулова. – К. : Основа, 2005. – 552 с.
2. Ильенкова С. Д. Инновационный менеджмент / С. Д. Ильенкова. – М. : Банки и биржи, 1997.
3. Капустін Г. А. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку економіки / Г. А. Капустін // Економіка України. – 2003. – № 11. – С. 9-12.
4. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М. : Ростинтэр, 1996.

Столяренко А.В.

УДК [658.011.4:640.53](477.5)

ОСНОВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ САНАТОРНО-КУРОРТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ КРЫМА

Стремительное развитие санаторно-курортной отрасли и туризма активно влияют на многие сектора экономики. В результате формируется целая индустрия, на которую приходится 12% мировых инвестиций, около 10% мирового валового национального продукта, 11% мировых потребительских расходов и каждое 15 рабочее место. Поэтому развитие санаторно-курортного комплекса (СКК) в Украине имеет большое значение как для государства, так и для каждого человека в отдельности.

В современных условиях для Украины особую актуальность имеет оценка эффективности деятельности предприятий санаторно-курортного комплекса (СКК), как одного из наиболее перспективных направлений в экономике, так как данная сфера является бюджетообразующей и имеет тесную взаимосвязь с такими секторами экономики как сельское хозяйство, транспорт, коммуникации, торговля и прочее.

Крым является одним из ведущих регионов по предоставлению санаторно-курортных услуг, благодаря своему выгодному географическому расположению и обеспеченностью многообразными лечебными природными ресурсами.

Исследованию данной темы посвящены научные труды следующих отечественных авторов: В.И. Стафийчук в своем учебном пособии «Рекреалогия» анализирует основные показатели деятельности санаторно-курортных предприятий по регионам Украины.

И.С. Барчуков в учебном пособии для студентов «Санаторно-курортное дело» рассматривает санаторно-курортное дело как феномен общественно-экономических отношений.

А.М. Ветитнев, «Маркетинг санаторно-курортных услуг» рассматривает рынок санаторно-курортных услуг, эффективность работы предприятий санаторно-курортного комплекса и прочее.

Целью данного исследования является оценка основных показателей деятельности предприятий СКК в динамике и оценка эффективности функционирования предприятий санаторно-курортного комплекса Автономной Республики Крым, на основе статистических данных за 2009-2010гг.

Украина имеет все объективные условия для вхождения в число стран с высоким уровнем развития рекреационно-туристического хозяйства: выгодное географическое положение, богатое историко-культурное наследие, разнообразные природные рекреационные ресурсы, относительно развитую транспортную сеть и необходимую материально-техническую базу[2, с.245].

Согласно нашему определению СКК - это совокупность объектов различных видов собственности и организационно-правовых форм, предоставляющих услуги по оздоровлению, реабилитации, лечению, а так же профилактике заболеваний за счет использования лечебных природных ресурсов в географических пределах курорта.

Исходя из определения отечественного ученого И.С. Барчукова, санаторно-курортное предприятие – сложная социально-экономическая система, отрасль экономики непродуцированной сферы, основной функцией которой является обеспечение человека полноценным лечением и оздоровительным отдыхом.

Основными показателями деятельности санаторно-курортных предприятий являются:

- количество предприятий данной отрасли;
- количество коек;
- число оздоровленных людей;
- количество фактически проведенных койко-дней всеми оздоровленными.

По данным государственного комитета статистики Украины на 2010г. на территории Украины находятся 3011 предприятий СКК из которых 29 – это учреждения 1-2 дневного пребывания, с коечным фондом максимального развертывания в месяц по всем предприятиям 449 тыс. Данные предприятия санаторно-курортного фонда распределены по 27 регионам Украины.

За последние десять лет (период 2000-2010 г.) количество учреждений предназначенных для санаторно-курортного лечения и оздоровления сократилось на 316 единиц, что составило сокращение комплекса на 9,5%. Причем основное сокращение количества предприятий приходится на период 2005-2010гг.

Крым является одним из наиболее освоенных и развитых регионов, в пределах которого рекреация является ведущей отраслью специализации. На него приходится более 35% санаторно-курортного фонда, 30% домов отдыха и пансионатов и приблизительно 18% турбаз Украины[3, с.